

Paliativní medicína jako součást moderní onkologie

Vážené čtenářky, vážení čtenáři, paliativní medicína prošla v posledních 10 letech v České republice bouřlivým rozvojem, který neustává, právě naopak, na rozjetý vlak naskakují lékaři i nelékaři všech odborností, onkologii nevyjímaje. Z okrajového tématu, spojovaného výhradně s terminální péčí, se stal plnohodnotný, samostatný medicínský obor, který zpočátku zaujal své pozice na onkologických klinikách velkých fakultních a krajských nemocnic, s postupným průnikem do neonkologických diagnóz a současným etablováním v regionech.

Jedním z hlavních pilířů současného pojetí paliativní péče je její časná integrace do léčebného procesu u pacientů s nevléčitelným nádorovým či nenádorovým onemocněním u paliativně relevantních diagnóz. Řada studií potvrdila, že včasná paliativní intervence v oblasti obecné či specializované paliativní péče vede kromě lepší kvality života také ke snížení psychické zátěže pacientů, rodin a zdravotníků,

a v neposlední řadě k racionálnějšímu využívání omezených zdrojů zdravotního systému. V současné době je mnoho aspektů poskytování paliativní péče možné považovat za medicínu založenou na důkazech.

Paliativní medicína představuje přístup, který dlouhodobě zdůrazňuje celostní pohled na pacienta ve všech jeho dimenzích (tělesná, psychická, sociální, spirituální) a ukazuje se jako nejvhodnější k zachování kvality života pacientů a rodin. Díky výzkumu se tento přístup v posledních letech objevil v doporučeních evropské i americké společnosti klinické onkologie.

V obecné paliativní péči, kterou by měl být schopen poskytnout každý lékař, se objevují pojmy jako identifikace pacientů s paliativními potřebami, hodnotová anamnéza, nebo plánování budoucí péče s ohledem na přání a priority nemocného. V oblasti symptomatologie je správná diagnostika a znalost farmakoterapie úzkosti, deprese a deliria nezbytná v každodenní onkologické praxi.

Je důležité připomenout, že paliativní medicína není synonymem pro pasivitu či vzdání se naděje. Naopak její filozofie vychází z aktivního, profesionálního a mezioborově koordinovaného přístupu. U pacientů s nevléčitelným onemocněním se péče posouvá od nemoci k člověku.

V odborné i laické veřejnosti zůstává role paliativní medicíny často mlhavá, bez jasných kontur, diskuze je zatížena mnoha předsudky z dob minulých, které nereflktují současné dění v tomto oboru. Kultivace diskuze mezi odborníky a pacienty je proto nezbytná.

Věřím, že vám toto číslo časopisu poskytne aktuální informace o možnostech paliativní medicíny a pomůže vám v péči o vaše pacienty a o sebe.

S úctou,

MUDr. Miroslav Žiaran

Komplexní onkologické centrum

Pardubického kraje

Multiscan, Pardubická krajská nemocnice